

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

VIme, 1480

Tertia pars

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

filius magis patrē sequitur q̄z matrē et iō vīdem⁹ q̄ veteranoz militū filij ad milicaz describunt̄. dñlio deputant̄. publice fungunt̄ officiis. loco patrū ad omnia agenda se prebent. et ideo dei filius dixit. q̄ in his oportebat eū esse que patris eius erat. Ea aut̄ que patris eius sunt quantū ad p̄n̄ tria sūt sc̄z domus templi materialis. in cuius fuit honore fabricata. hoc etiā templū pertinebat ad ch̄ristū. q̄ ut dicit beda. quoz ē vna maiestas et gloria. hōz est etiā vna sedes ac domus. Et ista domus p̄tineret ad ch̄ristuz ipse demonstrauit. cū vendentes et ementes eieat de illo dicens. q̄ domus mea domus orationis vocabit̄. Secundo ad dñm p̄tinebat iudicuſ populus ſpecialiter. Jo. 8. Est puer meus qui glorificat me. quē vos dicit̄ q̄ deus vester est. in hoc populo duertendo et iſtruendo ſpecialit̄ ch̄ristū oportebat ē. mat. 13. Non fūz miſſus miſſi ad oues q̄ perierat domus iſrahel. Tercio ad dñm patrē pertinet ſp̄uale templū cuiuslibet mentis ut ipſū inabitet et ſanctificet qđ etiā ad filiū pertinet. Jo. 14. Ad eū veniemus et mansionē apud eū faciemus. N Quinto ponit verbi ignorantia: et ipſi nō intellexerunt verbū qđ ad illos locutus est: qm̄ ut dicit aymo diuinitatis eius nō p̄ceperūt mīſteria donet p̄ ipſū p̄nunciata ē doctrina euangelica.

Querit quare beata virgo verbū illud nō intellexerit. Valde em̄ mirabile videt̄ q̄ ea hoc verbū latuerit cui tanta fuerūt reuelata diuinitatē mīſteria. Et dicendū primo q̄ beata v̄go forte bñ intellexerat ſed p̄ ſinodochen totū pro pte intelligit̄. q̄ em̄ alter eoꝝ ſc̄z ioseph nō intellexit. ideo de omnibz dicit̄ q̄ non intellexerūt. vel ſecundo dicere poſſumus q̄ verbū ipſū intellexerūt. ſed tñ ac si nō intelligerent ſe habuerūt. admonētes puerū et curā ipſius h̄ntes. ex quo videbat evidētia operis q̄ verbū non intellexiſſent. vel tercio dīa potest q̄ beata virgo reuera ipſum verbū non intellexit. tñ q̄ erat ſluetus ch̄ristus talia dicere. ſed ſlueuerat patrē dicere ioseph. et ipſa nō poterat vide re que cēnt illa negotia ioseph. in quibz ch̄ristus ſtetiffet. tñ q̄ ex v̄hemēti gaudio de iuentione eius ipſa nō attendit ad verbū. tñ etiā q̄ admiratio rei ſante quaſi eā extra ſe rapuerat. vñ talia verba p̄ſiderare nō poſſet.

Tertia pars. D

Ertio cū dīat et descendit cū eis āc. tangit̄ ch̄risti regressio que fuit amoris et magne humilitatē. et quanto facit. Primo em̄ ponit amicabil̄ ſocietas. ibi. et descendit humiliē cū illē et amicabilit̄: et venit nazareth: qui eſt puuis p̄uincie galilee vitulus. a quo vīto ch̄ristus

Sermon

nazarenus cognoscatus est. Nota ut dicit isido. et ethi. c. 14. christiani quoniam a iudeis approbatum est vocabant nazareni pro eo quod dominus noster et salvator a vita galilee nazarenus dictus sit. Sed ut dicit act. 11. apud antiochiam mutatum est nomine. et dicitur sicut christiani et rationabilis fuit ista mutatio. quod nazarenus dicitur floridus. vita autem eius qui est christi immitatus non debet esse florida mundi aliter. quia ois caro semini. et gloria eius ut flos semini. talis est enim vita peccatorum. qui dicunt illud sapiens. Coronem nos rosis ante nos marcescant. sed debet vita nostra esse in sanctificatione spiritus tussandi. unde christus dicit vnde spiritus sanctus. Ite nazarenus est denominatio a loco istius mundi. christus autem dicit a dignitate regali et sacerdotali. et quod non hemus hic quietate manentes sed futura inquirimus ubi erimus regale sacerdotium gens sancta populis acquisitionis. ideo non nazareni sed christiani appellabamini. Ite christianus est etiam qui per aquam baptismi regeneratur et sanctificato inungitur christum. sed nazarenus nemo in propria vita est nisi cum in resurrectione caro nostra effloruerit. P. Secundo ponit voluntaria subiectio questionum de illo cui subiecta sunt omnia. dicit: et erat subditus illis: ubi adiutum quod tangere dei filius deo preci honorum exhibet. cum in his quod ipsius sit se exercet. sed ut filius hominis matrem et nutritio subiectio exhibet reverentiam. gal. 4. Quanto tempore heres paulus est nihil differt a seruo cum sit dominus omnium. sed substituto et astrobo est usque ad prestitum tempore a patre. et hoc ideo ut exemplum relinquat de honore parentum et legis preceptum adimplat. ubi attende quanta fuerit virginis dignitas quod cum mulieres virtus dominum esse subiecte ut dicit gen. 3. huic tamen collatum est ut illi esset subiectus quemcumque cis creatura veneratur. phi. 2. In nomine iesu omnne genu flebit et unde dicit beatus. aug. vero etiam angelica natura veneratur et adoratur altissimum. ut autem res fert magis in histo. scilicet dicitur quod in nazareth est adhuc pauperrimus fons de quo puer ihesus habiebat aquam et misstrabat matri dum subdus esset illi. Q. Nota quod quadruplex est lex. scilicet naturalis. molaica. civilis. et euangelica omnis istas leges christus approbanuit cum illis subiectus fuit. Nam ex eo quod fuit subditus pentito legem affirmavit naturalem. que dicitur obediendum esse pentito. Secundo ex hoc quod fuit subditus legi moysi ipsam approbavit. unde de ipsa dixit. non veni solvere legem sed adimplere. Tercio subiectus fuit legi civili. unde solvit cesari tributum quod dicitur mat. 17. et ideo postea quod factum impleuerat verbo affirmavit dicens. Reddite que sunt cesaris cesari et quod sunt dei deo. mat. 22. Quarto ex hoc quod fuit subditus morti. non enim testem instituit. ut dicitur hebreos. 9. unde mat. 26. Hoc est inquit

sanguis meus noui testamenti \ddot{x} . Tercio ponit deuota factioꝝ
 christi seruatio: et m̄ eius obseruabat oia verba h̄c: scz quo
 desperat: quo filii perditū inuenierat quid ipse illi dixerat: quo
 ei subiectus erat. vt h̄m glo. tpe agno reuelaret querentibꝫ
 notificaret scriptoribꝫ historie euangelice. Vñ ignatius eps et
 martir scribens ad virginē dicit. Cupio te videre et de ihesu de
 quo mihi mira narrata sunt p te certius instrui. qz oīn gestorꝫ
 eius tu ipsius genitrix pleniorē intelligis veritatē. Deinde posuit
 vbi seruabat verba illa. qz nō in archa lignea aut materiali li-
 bro. sed: in corde suo: erat em̄ cor huic virgis vas celestis sa-
 pie. oratulū sanctispūs archa federis. dñi sacrariū templū deita-
 tis. eccl. z4. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. vbi
 attende modū audiendi diuina verba. qz sic dñs suscipi ut con-
 seruent in corde. nō int̄e p vnā aurē a exire p aliā. R Quar-
 to ponit christi pfectus triplex. i. sapi: et ihesus pfectiebat sapia
 quo ad intellectū. Vbi attende qz non pfectus christus in sapia p
 augmentū qm̄ ab instanti sue deceptioms fuit plenus sapia. et.
 13. impleuit eū dñs spū sapie et intellectus. Sed dicit pfectere sa-
 pia quadruplici. Vel qz pfectiebat aliis. vñ m̄gr dicit in scolis
 pfectasse. dū scolares sub illo pfectūt. Vel secundo pfectiebat sapia
 nō in se. vt dicit glo. sed qz eandē sapiam qua plenus erat h̄m
 augmentū dem̄abat. ita vt videret hoībꝫ qz pfecteret. Vel ter-
 cio pfectiebat quo ad modū cognoscendi experimentalē. vñ heb.
 5. Didicit ex his que exptus ē. Vel quarto dicit in sapia pfectio
 re quanti ad habitū. sed quantū ad adū et exercitiū. qz in sa-
 pie adibꝫ atinue amplius se exercitabat. Deinde ponit pfectus
 corporalis: et etate: qz ab infantia pfectiebat in pueritā. a pueri-
 tia in adolescentiā. ab adolescentia in iuuentutē. h̄m aut qz pfectiebat
 in etate. sic et pfectiebat in augmento corporis: poris a vigore
 membroꝫ. Nota qz aliter pfectiebat christus etate. et aliter sapi-
 entia a grā. qm̄ pfectus etatē verus erat etiā quo ad valitudi-
 nē corporis a vigore nec hoc erat ex defectu suo. potuisse em̄ in
 instanti deceptionis sua nasci et cō pfectus vir quo ad vigore cor-
 poris sed noluit. imo velut ceteri infantes in vigore corporis pro-
 fecit. pfectus aut talis sapie nō fuit talis vt dictū est. Nota eti-
 am qz pfectus etatē fuit in tribō. scz augmento corporis. vigore
 membroꝫ. et decoro psonae. Nō vltterius qz de his que egit sal-
 uator in infantia et pueritā sua nihil aliō habet qz istud qd̄ di-
 cit lucas euan. Credenduz est em̄ qz ante et deinceps talie inter-
 hoīes fuerit duersatus qz fuerit m̄t eos quasi vnus ex illis. vñ
 de ipso dicit io. Mediūs aut̄ vestrū stetit id ē sic vnus ex vobis

Sermo

quē vos nescit. Deinde ponit verius pfectus: et grā: ubi atende q̄ vt dicit io. i. datus ē christo spūs nō ad mensurā et iō pfectus grē intelligendus ē. vel de grā gratis data. cuius pfectus ē in actu et extremitate. vel de grā gratiā faciente nō quidē q̄ deo esset magis gratiā. intensiue sed extensiue. qz oīa eius acta erat deo grata qm̄ licet oīa opera eius eent grata ex prima grā vniōnis. tñ illa grā erat expressa cū etiā dei bñplacito ex operib⁹ christi. Deinde ponit respectu quoꝝ proficiebat: apud dñū: ad eius laude. vnde reūsi sunt pastores laudantes a bñdientes dñm in omnib⁹ que audierant et viderant sic dictū est ad illos et homines: ad eoꝝ sc̄z vtilitatē. qui videntes infantē taliter in grā proficiere. moꝝ antiquā corrigeant vteſtūtā. et ducā exemplo eius redibant ad dñm. isa. ii. Puer paulus minabit eos. vñ h̄m istā formā exempli inducebant be. aug. vt deo seruaret di- centē li. g. afel. quanti pueri et puelle intra ecclsiā deo seruūt tu non poteris q̄ isti et isti. an isti et iste in sc̄pis pñt et nō potius in deo suo. proice te in eū et expiecat te et sanabit te. de isto salvatoris pfectu potest intelligi illud. i. re. z. Puer samuel. vere christus samuel qui postulatus a deo. omniū desideris sanctoz patr̄ proficiebat quo ad sapientiā. et creseebat quo ad etatē. et placebat quo ad grā tam deo q̄ hominib⁹ ī.

In octava epiphanie. Prima ps ser. xx

Igit iohannes ihesū veniente ad se et ait. ecce agnus dei qui tollit peccata mundi ī. io. i. Quanto res est incipitabilior tanto sue credulitatis maioris auctoritatis exigit testimonium. Quoniam vero deum fieri hominem mortalib⁹ commorari. et q̄ maximū est morte suscipere. inauditus et impunitus erat. Ideo ad huius attestacionē missus ē testis excellentis auctoritatis iohannes sc̄z baptista. quo nullus inter natos mulierē maior surrexit. ipse em̄ venit in testimoniuꝝ ut testimoniuꝝ p̄hiberet de lumine. Perhibuit aut̄ io. de christo triplex testimoniuꝝ sc̄z eius sancte humanitatē. eius magne auctoritatis. et eius diuine natitatis. de quib⁹ agit in presenti euangelio. Secundū ibi. hic est de quo dixi vobis. Terciū ibi et ego vidi. A Cirea primū tria ponunt. premittit em̄ christi humilitate: vedit iohannes ihesum veniente ad se: deus ad hominē. rex ad milite. dñs ad seruum venit. Et dicit or̄ige. christū venisse a galilea ad iordanē. vt baptisare a iohan. Sed dissentit criso. asserens christū prius venisse ad io. baptissimi grā. q̄ tacuit io. euangelista. Sed mar. declarauit post baptismū aut̄ die altera christū ait venisse iteꝝ ad